

ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศในการปรับปรุงคุณภาพ
การประถมศึกษาไทย

นางปรารณา สงวนวงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-628-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' AID TO IMPROVE
THE QUALITY OF THAILAND'S PRIMARY EDUCATION**

Mrs. Prathana Sanuangwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

**for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education**

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-628-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศในการ
ปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาไทย

โดย

นางปรารณา สงวนวงษ์

ภาควิชา

สารคดีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพวรรณ เลขะวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา ตุงคสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รัชชพลเมือง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤกษ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

ปรารภ สรวนวงษ์ : ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ ในการปรับปรุงคุณภาพ
การประถมศึกษาไทย (INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' AID TO IMPROVE THE
QUALITY OF THAILAND'S PRIMARY EDUCATION)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช, 157 หน้า. ISBN 974-578-628-4

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ
ในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาไทย ตลอดจนปัญหาและผลที่เกิดขึ้นจากการรับความช่วยเหลือ
และแนวโน้มของความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 1-6 องค์การระหว่างประเทศได้ให้
ความช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา 14 โครงการ โดยให้ความช่วยเหลือมาในลักษณะ
ผู้เชี่ยวชาญ ทุนศึกษาต่อ เงินให้เปล่า และเงินกู้

องค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพประถมศึกษา มี 7 องค์การ
และหน่วยงานไทยที่มีหน้าที่รับความช่วยเหลือมี 3 หน่วยงาน

เจ้าหน้าที่ของทั้ง 10 หน่วยงาน มีความเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรับความช่วยเหลือจาก
องค์การระหว่างประเทศ ในการปรับปรุงคุณภาพประถมศึกษา คือ การทำงานที่ซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน
และเจ้าหน้าที่ของโครงการไม่มีความชำนาญในการเขียนโครงการ จึงทำให้เกิดความล่าช้า ส่วนผลที่
เกิดขึ้นมีทั้งผลดีและผลเสีย ผลดีคือ ประเทศไทยได้รับวิทยาการและประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญจากการ
ไปดูงานยังต่างประเทศ และทำให้โครงการปรับปรุงคุณภาพประถมศึกษาดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ส่วน
ผลเสีย ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับความช่วยเหลือมา และประเทศไทย
ต้องเปิดเผยข้อมูลบางอย่างในการเขียนโครงการ เช่น จำนวนประชากรบางพื้นที่ และจำนวนทรัพยากร
ธรรมชาติ ซึ่งอาจมีผลทางด้านการเมือง

ส่วนแนวโน้มของความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในอนาคต (แผนพัฒนาการศึกษา
แห่งชาติระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จะเป็นในลักษณะเงินกู้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สาร์ตศึกษา
สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PRATHANA SANGUANWONG : INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' AID TO IMPROVE THE QUALITY OF THAILAND'S PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. TIPAWAN LACHAWANICH, Ph.D. 157 PP. ISBN 974-578-628-4

The purpose of this research was to study the international organizations' aid for the improvement of the quality of Thailand's primary education, problems and results from receiving the aid and trends of the international organizations' aid in the future.

The research findings indicated that during the Educational Development Plans 1-6, international organizations assisted in improving the quality of Thailand's primary education with 14 projects, in terms of experts, training, grants and loans.

There were 7 international organizations assisting Thailand's improvement of primary education, and 3 Thai organizations receiving aid from the foreign organizations.

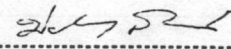
The officials from the 10 organizations indicated that problems concerning receiving such aid from the 7 international organizations were : redundancy of the organizations handling the same things, the projects coordinators and related officials did not have experience in writing project proposals which caused delays.

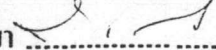
The results gained from receiving the aid were advantages and disadvantages. The advantages were Thailand obtained technical expertise and experience from the experts. Study and observation tours abroad made the projects in good progress. The disadvantages were wasting a lot of money in taking care and maintenance of the instruments and materials donated, moreover, Thailand had to reveal some information as natural resources, population in some areas which might affect Thailand's political status.

The trends of international organizations' aid in the future would be loans.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สาระตติศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิวรรณ เลขะวณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย นอกจากนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์ ดร. จันทวิทย์ สุชาตานนท์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาในเรื่องข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัยในเรื่องนี้ และเพื่อนๆ ที่ได้ให้กำลังใจ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนในการวิจัยบางส่วน จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ปรารภณา สงวนวงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 การปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา.....	15
ตอนที่ 2 องค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือ ในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาไทย.....	17
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การให้ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ ในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาไทย.....	35
บทที่ 4 ปัญหาและผลที่เกิดขึ้นจากการรับความช่วยเหลือ และแนวโน้มของการให้ ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศในอนาคต.....	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและผลที่เกิดขึ้นจากการรับ ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศในการปรับปรุง คุณภาพประถมศึกษาไทย.....	77
ภาคผนวก ข. โครงการปรับปรุงคุณภาพประถมศึกษาไทยที่ได้รับความช่วยเหลือ จากองค์การระหว่างประเทศ.....	88
ประวัติผู้เขียน.....	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ ในการปรับปรุงคุณภาพ การประถมศึกษา จำแนกตามองค์การระหว่างประเทศ และโครงการ.....	36
2	หน่วยงานไทยที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 1-6 จำแนกตามหน่วยงาน และโครงการ.....	37
3	ลักษณะการให้ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ.....	40
4	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509).....	41
5	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514).....	43
6	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519).....	44
7	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524).....	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529).....	46
9	ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534).....	48
10	ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรับความช่วยเหลือ.....	56
11	ผลที่เกิดขึ้นจากการรับความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ...	58
12	ลักษณะของความช่วยเหลือในอนาคต.....	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย